

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gl. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ljubljansko učiteljsko izobraževališče.

(Dopis.)

Državni zbor je vlani sprejel dr. Vošnjakovo resolucijo glede uvedanja slovenskega jezika kot učnega v srednje šole ter učiteljska izobraževališča in je naložil vladi, da izvede to resolucijo, katero je vse slovensko učiteljstvo z veseljem pozdravilo. To se je izrazilo tudi v obnem zboru slovenskega učiteljskega društva vlani, sklenivši resolucijo, naj se slovenski jezik preje kot mogoče vpelje ko učni jezik na učiteljišča.

Vendar je minil mesec za mesecem, minilo jedno šolsko leto in pričelo se drugo, a o kakej spremembi učnih razmer na ljubljanskem učiteljišči nij bilo ni duha ni sluha. Dobro nadeje učiteljeve ginile so bolj in bolj, vprašal se je, ali odločna volja državnega zbora in slovenskega učiteljstva, tedaj dveh merodajnih faktorov, vladi Taaffejevej nič ne izdaja in ali tudi zdanja vlada misli s slovenskim narodom gnojiti nemško kulturo?

No, odgovor na to smo dobili. V seji budgetnega odseka 12. t. m. je naš neutrudljivi poslanec dr. Vošnjak vprašal vlado, kaj je vlada storila z resolucijo, skleneno od državnega zbora vlani in zahtevajočo slovenski učni jezik na učiteljiščih v Mariboru in Ljubljani. Ministerski svetovalec Hermann odgovori, „da se odslej še nobene spremembe nijso zgodile, ker sta se deželna šolska sveta v Gradci in Ljubljani izrekla protivsakej spremembi. Učitelji se dobro slovenski nauče, ker se vadijo vseh predmetov v obeh je-

zikih. Izmej učiteljev so v Ljubljani razen treh in v Mariboru razen dveh vsi zmožni slovenskega ali saj družega slovanskega jezika. V Mariboru je skoraj toliko nemških kot slovenskih pripravnikov“.

Ta vladni odgovor jasno priča, da vlada na Dunaji nij čisto nič informirana o razmerah ljubljanskega učiteljišča ali pa da je podučena krivo in napačno. O ljubljanskem učiteljišči podajem vsakemu, kdor jih hoče vedeti, sledeče date.

Kako se po priliki vjema vladin odgovor, „da se pripravniki učé vseh predmetov v obeh jezikih“, z dejanskimi razmerami na tukajšnjem učiteljišči, kažejo te-le številke:

Na moškem učiteljišči poslušajo gojenci po 28, oziroma 27 ur na teden, za slovensčino je odmerjenih od teh 28 ur na teden po tri ure in to v vseh štirih razredih popolnem enakomerno. Ostalih 25 ur se porabi za obilico drugih predmetov, ki se vsi brez izjeme predavajo nemški, posebe pa je nemščini odmerjenih še prav toliko ur, kakor slovensčini. Tudi v zadnjem letu se na slovenski jezik nič več ozira ne jemlje, nego v prvem. Četrtoletniki imajo tudi še takozvane „konference“, to je, oni se razgovarjajo kritično o onem vzgojenci, ki je za poskušnjo podučeval na vadnici. Tudi te konference vrše se nemški. Prav tako in z ozirom na slovenski jezik še slabše je na tukajšnjem ženskem učiteljišči. Kako se tedaj s tem faktumom vjema vladin odgovor dr. Vošnjaku? Oni, kdor je poročal vladi, da se na učiteljišči podučujejo vsi predmeti v obeh jezikih, v nemškem in slovenskem, nalagal jo je prav po domače,

meneč, saj vlada tako ne bo dalje povpraševala. In vlada se je res grozno blamirala s svojim odgovorom. Kajti noben predmet, razen veronauka, ne podučuje se v obeh jezikih, nego samo nemški.

Kako pa stoji z učiteljskim osebjem na učiteljišči? Vladni zastopnik g. Hermann je dejal dr. Vošnjaku, da razen treh znajo vsi slovenski ali saj kak drug slovanski jezik. Žalostna izpoved! ki zopet dokazuje nelogičnost vladine izjave, da se vsi predmetje učé v obeh jezikih. Tedaj je še leta 1881. mogoče, da se nastavlja po učiteljiščih taki učitelji, ki ne razumejo deželnega jezika! Iz tega se vidi dobra volja — vsaj dozdanja — vlade napram Slovencem.

Ker so na ljubljanskem učiteljišči take razmere, zato se nij nikomur čuditi, ako sliši iz šole vračajoče se pripravnike pogovarjati skoraj samo nemški. Pripravnikom je to navada. To je pa ravno ona podlaga, na kateri se potem vzbujajo pomilovanja vredni sovražniki našemu jeziku mej učiteljstvom. In mi si ne moremo pomagati, ne moremo uspešno se boriti, dokler nam vlada ne da naših pravic do šolstva.

Kakor bi se neverjetno zdelo, vendar je resnica, da zloglasni dunajski „schulverein“ tudi na razmere tukajšnjega učiteljišča upliva. Saj je znan profesor, ki je tega društva najstrastnejši zagovarjatelj, kajti tudi on se pripoznava k onim, ki vidijo nemštvo na Kranjskem v nevarnosti! Ta mož dela z vsemi silami celó na to, da se naklati v učiteljišče kolikor več mogoče Kočevarjev, ki dobivajo podporo od nemškega „schulvereina“. Vstop jim je olajšan tako, da jih celó

Listek.

Pravična in resnična pisma spectabilisova.

XII.

Gospodičina! Ko sem bil nedavno pehnil po strani v natoroznansko vednost in sem se bil v svojem VIII. pismu zadel v Erjavčevega „raka“, ter sem zapeljan po Schödlerjevej „knjigi prirode“ rekel, da ima rak samo pet parov nog, pač nijsem sanjal, da jih bo kedaj 16 parov imel, in vendar jih je dobil v II. zvezku „Ljubljanskega Zvona“ 16 parov, resničnih in pravičnih.

Meni kot spectabilisu je sicer vse jedno, koliko jih ima, in sem bil tudi samo mimgrede „per tangentem“ omenil rakovih nog, ker mi jih je bilo treba za pripodobo, nego da bode tolika razlika prišla na dan, kaj takega je pač preveč celó meni, ki ne štejem pri nobenem arestantu nog, ampak k večjemu

gledam, da li ima vrat pravilen in prikladen za §. 13. kazenskega zakonika.

Teško mi je, silno težko, spuščati se v polemiko s strokovnim učenjakom, ki vé za vsako dlako rakovo, dočim sem jaz v nepriklado prišel, bi li tudi rakove škarje brojil mej noge, ali bi jih povisil do rok.

Vratu pa vendar le nema rak, to dobro vem iz historije, ker so bili svoje dni v Krapini obsodili na smrt jednega raka, pa ga nijso znali drugače justificirati, nego so ga vrgli v vodo, hoteči ga vtopiti, kar se pa modrim Krapinčanom se ve da nij posrečilo, temveč je na smrt obsojeni rak prišedši v vodo, vseh svojih 16 resničnih in pravičnih parov raztegnil in je začel veselo plavati po Krapinskem potoku tako, da se je vse čudilo, staro in mlado. Ker uže govorim o raku in o „Ljubljanskem Zvonu“, dovolite, da pregovorim besedico še o nekem drugem tudi živalskem imenu, in da postavim semkaj le neko osobno opazko. Mej pesniki sem našel neko meni čisto dobro znano

in zelo simpatično ime, samemu imenu katerega pesnika po pravici in po resnici ne smem nič prigovarjati, to vem, in da je 31 Medvedov ter 47 Kosov pri društvu sv. Mohora, smo tudi uže lani zvedeli. Medveda še nijsem čul pevati dozda nobenega, Kosi so pač po naravnih zakonih poetično stvarjene duše, pa če kateri zapoje kakšno novo, se nij čuditi, malo in kratko ne.

Ne da bi rekel, pesen nij dobra, ampak s tujim perjem se malokdo rad kinči, naročito ne spectabilis, ki ima lastnega perja dovolj, še več ko Erjavčev rak nožnih parov, in zato bodi povedano prijateljem in znancem, takim, ki so mislili, da me je začela luna trkati na stare dni, da še nijsem nikoli nobene „zložil“, še takrat ne, ko sem se v 5. latinskejšoli učil skandirati, in je tudi ne bom, če Bog dá.

Ne da se tajiti, da sem uže storil dosti grehov na literarnem našem polju, ali vsi moji grehi so bili čisto prozaični, brez izjeme, ritmičnega greha nijsem še naredil nobenega.

pri vstopnej preskušnji iz slovenskega jezika niti ne izprašajo, da si je to predpisano. Onemu slovanofagu se je zahvaliti, da je letos na moškem učiteljski 20 kočevskih sinov. To bo imelo čudne posledice. Na Kočevskem je okolo 20 šol, ki pa ima vsaka uže učitelja. Teh 20 Kočevarjev, ki hodijo zdaj v preporandijo, doma na Kočevskem tedaj ne bode dobilo služeb — po drugih kronovinah tudi ne, ker sta zgorenjeavstriski in štajerski deželni šolski sveč sklenila ne sprejemati učiteljev iz družih kronovin — tedaj se bodo nastavili po slovenskem Kranjskem! Da ne znajo slovenski ni v pismu ni v govoru, to ne ovira nič, doseže se vendar namen: pogermanjenje kranjskih šol z nemškimi učitelji.

Take so razmere na ljubljanskem učiteljski pod Taaffejevo vlado! Mogoče, da se bode zgoraj navedeno od zadete strani hotelo „dementirati“ ali bože moj! kako po ceni so pa tudi dandenes oficijozni „dementi“! —

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. februarja.

Jezikovni odsek državnega zbora je imel včeraj zopet sejo. V imenu „ustavovercev“ je poslanec Scharschmied izjavil, da smatrajo nemško-ustavoverni poslanci po dogodjaji v zadnji seji vsako daljšo debato za nemogočo in nepotrebno. Ustavoverci da bodo vložili samo motiviran predlog, s katerim se bode izjavilo, da je jezikovna naredba neopravičena in da je v interesu pravosodstva, ako se postavno stanje zopet vspostavi. — Grof Hohenwart pravi, da je to čisto novo, ako izjavlja nekaj udov odseka, da nehčejo nič več sodelavati zato, ker se jih je protivnik dotaknil, kljubu temu, da je predsednik njegove besede tako raztolmačil, kakor jih je bilo umeti. Hohenwart predlaga, naj odsek izjavi, da jezikovna naredba za Češko nikakor ne prekoračuje vladne pravice izdajati naredbe ter nij tudi zoper noben postoječ zakon. Scharschmiedov predlog je z večino 5 glasov zavržen, a Hohenwartov sprejet s 14 glasi zoper ustavovernih 9. Potem se je pričelo posvetovanje o Wurmbbrandovem predlogu, da bi se nemški jezik proglasil za državni jezik. Minister Pražak je izjavil, da vlada še nič nij sklenila ob Wurmbbrandovem predlogu, potem pa se je seja sklenila.

Državni zbor je imel včeraj sejo. Trgovinski minister je predložil zbornici načrt zakona o tem, da bi država v svojo režijo vzela cesarice Elizabetino železnico. V debati o Giovanellijevem predlogu, naj se razpusti osrednja komisija za novo odmerjenje zemlji-

škega davka in sestavi komisija za reklamacije, sta govorila tudi poslanca Zallinger, ki je dejal, da bode vlada, ki sicer stoji nad strankami, tudi v tem vprašanji pomagala krivico odpraviti, pretečo posamnim deželam, in vitez Streer. Ta je odbijal vse napade, ki so leteli na osrednjo zemljiško komisijo. Giovanelli je očital tej komisiji, da nij postopala postavno, a dokazal tega nij. Giovanellijev predlog je bil potem z veliko večino izročen davkovskemu odseku. Za tem se je nadaljevala debata o Lienbacherjevem predlogu glede znižanja šolske dolžnosti. Govorila sta poslanca Tausche zoper in Kvičala za predlog. Kvičala je prvi-krat govoril v zbornici.

Vnanje države.

Evropski poslani v Carigradu so 20. t. m. spet pričeli reševati **grško-turško** vprašanje. Turčiji so izročili vsak posebe noto, v katerej sprejemljejo predlog Turške v okrožnici od dné 14. januarja ter jemlje na znanje izjavo, da hoče Turčija nasproti Grške samo defenzivno postopati. — „Standard“ pa piše, da se je baje Turčija z Avstrijo ter Nemčijo pogodila glede stalne grško-turške meje. Grška dobila bi vso Tesalijo in oni del Epira, ki je izhodno od črte, katera gre od Tesalske meje ob Peristeri gori čez Arta vodo do Sideri pogorja in dalje do Arta zaliva. Na noben način pa Turčija ne odstopi Janine, Preveze in Mecova. Ravno zavolj zadnjih mest pa, katerih Turčija nehče odstopiti Grške, nova pomirjevanja v Carigradu ne bodo imela povoljnega uspeha, kar naprej uže potrjuje sledeči telegram iz Aten 21. t. m.: Vojni minister je predložil zbornici kraljev dekret, ki sklicuje k armadi one regularne in neregularne rezervnike, ki imajo več kakor tri mesece služiti.

Vshodnje rumelijska vlada je ukazala poveljniku narodne vojske generalu Streckerju, da prične takoj organizovati reservo vshodnje-rumelijske armade. Ta ukaz je izdal knez Vogorides na zahtevanje stalnega odbora „narodnega sebranja“, ki je v jednej zadnjih sej sklenilo zahtevati od vlade, da pospeši izvršenje in uvedenje vsakoletnih vaj rezervnikov z ozirom na zdanje politično položenje.

Francoski list „Rép. Franç.“ ostro napada Bismarkovo davkovsko politiko. Pravi: „Če se hoče ta politika umeti, mora se premisliti, da je Bismark odgojen kot fevdalec, mora se v poštev jemati, kako si on misli monarhično-krščansko državo, njegovo sovraštvo do vseh idealistov, kako se mu gnjusi vsako nadziranje njegovih mislij, njegove nekdane razmere k Lassaleju, napredek socializma v Nemcih, vtis napada 1878 leta in naravnost potrebno primero mej bolj in bolj razcvitajočo se Francijo in zmirom rastočo bedo v novej nemškej državi, posebno na Pruskem. Od časa do časa prikazujejo se na površji germanskega oceana ideje iz srednjega veka, na pr. antisemitsko gibanje itd.

V francoskej zbornici poslanecev je 21. t. m.

poslanec Duprat omenjal glasu, da je na Francoskem poleg javne še neka tajna vlada. S tem je hotel udariti Gambetto. Ta pa je takoj odgovoril, da on ne pritiska na nobeno vlado in da vsakej pripušča vso odgovornost. Ministerstvo samo je vodilo vso francosko vnanjo politiko tudi glede Grške. On da nikdar ne zagovarja agresivne politike ter se tudi na nikak način nij udeležil evropske demonstracije z ladjami pred Ulcinjem.

Brutalno vedenje kneza **Bismarka** se v obče obsoja ter pripoveduje, da je moral na cesarjev ukaz v gospodske zbornici izjaviti, da nij „nobene difference“ mej njim ter Eulenburgom. Vendar to ne zadostuje grofu Eulenburgu, ter neče vzeti nazaj svoje ostavke. Sicer cesar nemški nij še sprejel njegove ostavke ter je nij odobril, a tudi obravnave, ki se z Eulenburgom vrše zavolj tega, da bi še ostal notranji minister, so doslej še brez uspeha.

Angležem je v **Afriki** nasproti stopil nov sovražnik. Rod Ašantijev se je uprl zoper angleško gospodstvo, prijel za orožje in marsira zdaj proti utvrjenemu mestu Capcoast-Castle.

Dopisi.

Iz Borevnice 22. febr. [Izv. dop.]

(Svèt kmetovalcem.) Uže se razpošiljajo cenilni izkazi, to je: mape, cenilni zapisniki, parcelni zapisniki i dr.; zraven pa tudi napravljene pole, ki bodo stale le 1½ kr. za napravo pritožeb (reklamacij) od okrajnih glavarstev na dotične davkarije, da jih te potem mej župane razdelé, pri katerih imajo ostati le kratek čas pritožeb samo 45 dnij od prvega sušca počenši. Županstva so dolžna postavno razglasiti to, in vsakateri ima oblast pri županstvu pregledati kako in v katere vrste ali klase da je njegovo posestvo cenjeno, pravico ima vsakateri od župana zahtevati, da mu dá lastno polo na dom, da si ta, ako hoče, doma vse prepíše proti prejemnici, v katerej se prejemnik pole zaveže nepoškodovano in neomadeženo v zgoraj omenjenem obroku 45 dnij nazaj županu izročiti!

Ako se kateri posestnik res prepriča, da njega posestvo katere vrste nij v pravej in pravičnej meri cenjeno z družim, sme v imenovano polo uže vse v pritožbe napravljeno dotično prel. štv. potrebnimi dokazi zapisati. To se pa lahko zgodi tudi z več prel. na eno polo, kar stroške zmanjša. Sme pa tudi več posestnikov se na enej poli pritožiti; a tega jaz vendar ne svetujem, ker nastanejo lahko iz tega kake zmešnjave. Stroški za pritožbe po tem potu stanejo res malo več kot nič, ker vsak, da le pisati zna, sam lahko napravi.

Da se mnogi in raznoterih stroškov ognó, kakor je to bilo za tarife, svetujem iz dobrega namena vsacemu, naj ne posluša tistih zakonitih pisarjev, ki bodo hodili okolo, nadlegovali po deželi razne ljudi, ne zaradi koristi kmeta, ampak zaradi žepa svojega, ter prigo-varjali, da bodo to in to storili i. t. d. da bode davek manjši i dr. Naj se jih ne posluša! Kakor rečeno, ako res kdo vidi, da se mu godi krivica, naj se rajši obrne na dotičnega ter najbližje stanujočega cenilnega poslanca, ako ne zna sam ter ne zaupa drugim, da mu stvar napravijo! Nij treba misliti, da bi bili cenilni poslanci delali bres premisleka (če tudi bi bile izjeme!) še manj pa da bi si domišljali ti, da so nezmožni! Vé naj se, da ti gotovo stvar kolikor toliko poznajo, in bolje vedó od imenovanih pisarjev kruhoborcev, ki jim kmet le tačas prav govori, ko jim daje denar! Brezuspešno bi pa gotovo bilo napravljati cele popise pritožeb in to brez dokazov! Tedaj le s premislekom!

Janez Borštnik.

Ko bi se bil spoštovani moj imenjak dal vpisati precej s početka v Zvonov konsorcij, ne bi jaz besedice črhnil, ker se pa nij dal vpisati, ampak je kar tako skočil iz Minervine glave, sem jaz kot stareji dolžan povedati, da sem primus, a moj imenski je sekundus po pravici in po resnici, ali barem senior sem jaz, a on junior, kakor je to bilo uže od nekdaj v navadi, ko se je reklo n. pr. Cajus Plinius secundus ali pa Cervantes mlajši, kakor se je leta 1862 nazval pesnik epopeji „Don Quichotte della blatna vas.“

O „Ljubljanskem Zvonu“ sem Vam zdaj povedal vse, kar sem imel povedati, še o „Kresu“ bi imel eno reči zavoljo ravnopravnosti, da mi ne bi kdo podmetel pristranosti.

Meni je v oči zbol sestavek o potresih; kako tudi ne bi, ker sem tečajem prošlih treh mesecev postal pravi „Seismograf“ kateremu ne uide nobeno zemeljsko „guganje“ kakor bi rekel Koseski.

Precej s početka govori pisatelj, kako hudo

je potres zadel mile nam brate Hrvate v Zagrebu. Ta izreka nij čisto resnična in pravična po mojem prepričanju, ker nij samo Hrvate stoplo, ampak vse povprek, kar je bilo ljudij v Zagrebu, neglede ni malo na „umgangs-sprache“, tako da so dobili svoj delež tudi Nemci, kar jih je tukaj in celo Magjarom na kaptolu nij prizaneslo, in pa židove je spravilo celo ob četiri zapovedi božje tako, da jih imajo sedaj samo šest spodnjih na kamenitej ploši stoječej na pročelji semitiškega templja, dočim so četiri na gornjem konci kamenite ploče zapisane pale na tla in se razbile. Židovi se namreč nijso držali sv. pisma pri desetih zapovedih, ampak so na vsako polovico ploče dali vrezati po pet zapovedi, dočim bi bili morali na eno polovico ploče t. j. na eno tablo postaviti prve tri zapovedi, a na drugo ostalih sedem. Tako se je zgodilo, da so židovi ob četiri zapovedi božje, in da jim jih je ostalo šest.

Vaš

Spectabilis.

Domače stvari.

— (Vesteneckov škandal.) Poročila, katera imamo spet denes iz Litije, potrjujejo nam za gotovo, da je ves škandal Vesteneckovskega oknapobijanja stvarno tak, kakor ga je čestiti in občno spoštovani litijski župan Kobler popisal. Vesteneckovo izgovarjanje v „Pol. Corr.“, da je cela reč le narodna denunciacija, in njegovo naivno „barvanje“ resnice v ljubljanskem tedničku je torej — da se na lahko izrazimo — delo zastoj. Kljub vsem nekim poskušanjem bode se vendar resnica izpričala, zato se bode že skrbelo!

— (Čitalniški pevski zbor) priredi drevi veselico s petjem in godbo v restavraciji čitalniškej. Vstopnina je za osobo 30 kr.

— (Kmetova kritika o novih desetakah.) Z Notranjskega se nam piše: Neki kmetek mož je te dni plačeval s petdesetkom svoj račun na železnici. Uradnik železnični mu daje iz petdesetaka ven, a mej družim drobnejšim denarjem daje mu tudi nov dualističen desetak, kakeršni so zdaj prišli na novo v kurz. „Kaj pa to?“ vpraša kmet videč novi desetak. „To je deset goldinarjev.“ „Nej hudič!“ začudi se kmet, ogleduje in ogleduje in čez nekaj časa pristavi: „jaz ga ne vzamem rad, prosim, naj mi dadé družega, starega; ta mi ne dopade.“ — „Zakaj ne?“ — „I, Bog ve, ali je to res denar ali ne! To je tako, kakor imajo v stacunah za cikorijo, i nu res, zavoj za cikorijo. Kje je pa kakova cesarska podoba, cesarski orel? Če je to res denar, naj ne zamerijo, potlej gre pa svet nazaj.“

— (Koliko stane šolstvo na Kranjskem.) Minolega šolskega leta 1879/80 se je izdalo iz šolskih zaklad za šolstvo na Kranjskem 186.411 gld. 96 kr. in sicer: za plače učiteljem 167.140 gld. 40 kr., za funkcijske doklade 4748 gold. 38 kr., za starostne doklade 6917 gld. 94 kr., za stanovanjske odškodnine 1417 gld. 24 kr., za remuneracije v poduku iz kmetijstva 1560 gld., remuneracije za poduk v ženskem ročnem delu 1209 gld., šole za silo 1390 gld., duhovnikom se je dalo remuneracije za poduk v veronauku 735 gld., za isti poduk svetnim učiteljem 378 gld., za supiranje se je izdalo 54 gld. za nagrade 482 gld. in za podpore 380 gld.

— (Čitalnica v Postojni) priredi veselico 27. februarja v svojih prostorih s sledečim programom: 1. G. Ipavic: „Savska“, zbor. 2. J. C. Umlauf: „Divertissement iz opere Norma“ (Bellini), svira na citre g. A. Lavrenčič. 3. A. Nedved: „Prošnja“, čveterospjev. 4. „Suknjo doli“, šaloigra v jednom dejanji. 5. Šaljiva loterija. 6. Ples. Vstopnina za ude prosti, za neude 40 kr., z družino 80 kr. Začetek ob 8. uri.

— (Celjska čitalnica) vabi k veselici s petjem in plesom, katero napravi dne 27. februarja ob 8. uri zvečer.

— (Od sv. Miklavža pri Ormoži) se nam piše: Tombola, ki smo jo namenili osnovati na nedeljo 27. t. m. na korist po potresu unesrečenih Zagrebčanov, se je radi tukajšnjih osepnic prepovedala in se je torej na nedoločen čas odstavila.

Izpred porotnega sodišča.

(Hudodelstvo roparskega umora. 21. febr.)

Predsednik porotnega sodišča je deželne nadsodnije svetovalec g. dr. Kaprec, votanta deželne sodnije svetovalca g. Zajec in Čeh. Zapisnikar avskultant g. Martinak. Državno

pravdnštvo zastopa g. Pajk, zagovornik je advokat Ogrinec iz Kranja.

Jako odurna podoba je, ki jo kaže denašnja porotna razprava. Na obtožnej klopi sedita dva fantiča, katera sta komaj odrasla otroškim letom in vendar sta že obdolžena jednega najgroznejših hudodelstev, katerega pozna kazenski zakonik. Oba fantiča sta videti jako zanemarjena in vidi se, da jima je manjkalo vsake odgoje. Bledga obraza odgovarjata na vsa vprašanja brez strahu, skoraj arogantno. Zatoženca sta Janez Negro, 17 let star, nezakonsk sin kramarice Čuči, rojen v Regio na Laškem in njegov brat Ludovik Negro, 15 let star rojen v Košani. Oba sta kotlarskega rokodelstva in sta se razen tega bavila tudi s popraviljanjem dežnikov in nabiranjem cunj. Brati ali pisati ne zna nobeden mej njima, sploh so ju pustili starši, sami italijanski klateti, po svetu brez vsake odgoje, celo o krščanskej veri ne vesta nič. Klatila sta se oba Italijančka že od mladih nog po svetu, najbolj po Notranjskem in Goriškem in menda po mnenji „irredentovcev“ kulturo trosila. Zatožba oba dolži, da sta dne 30. oktobra l. l. na Bačkej trati pri Zagorskem borštu piskrovezarja Nussdorferja, bivšega žandarma ubila in ga potem oropala njegovega denarja, ki je bil v torbi v znesku 39 kr. in da je dobil Ivan Negro od tega denarja 20 kr., Ludovik Negro pa je obdržal 19 kr. in mošnjček. Dne 29. oktobra sta zatoženca z Nussdorferjem v neke gostilnici v Juršiči pila in tam z njim igrala, a dobival je Nussdorfer.

Uže tam sta se skušala italijanska brata Negro z ubitim Nussdorferjem za moč in so si z njim palce vezali in pesti vlekli in sploh poskušali, kdo je močnejši. Ko so prišli pri poskušnjah moči, kakor tudi zaradi igre nekoliko v kreg, rekla sta, kar več prič dokazuje, zatoženca z besedami: „Le molči sakramenska duša, te bomo še ubili, si vohern, imaš denar, si „šparmeister“! Nussdorferju sta tudi nadalje zatoženca rekla: „Sakramenska duša gluha, strela te bo ubila“. Razšli so se, zatoženca in in N., tist večer, a sešli se zopet v jutru dne 30. oktobra l. 1880., in zatoženca sta hotela kreg prejšnjega večera poravnati s tem, da sta Nussdorferju nudila kos kruha in ga vabila, naj gre z njima eno pot na Bačko; Nussdorfer pa je odrekel začetkoma, nij sprejel povabila zatoženčev in hotel ukreniti po cesti na Balče. A zatoženca, katera sta Nussdorferju, ko sta ukrenila preko njiv na Bačko, zmirom klicala in mu z rokami migala, tako dolgo, da je šel za njima. Na Bačkej trati, blizu Zagorskega boršta, napadel je Ivan Negro Nussdorferja in ga udaril z ročnim nakovalom, katero je potreboval pri svojej klepariji, in katero ima težo blizu dveh kil, sedemnajstkrat po glavi, tako da se je uže po prvih udarcih zgrudil, a Ivan Negro je uže na tleh ležečemu še več udarcev dal. Kakor zdravniški izvedenci jednoglasno izpovedavajo, bilo je od 17 ran, štirinajst smrtnih, vsaka za-se smrtna, tedaj se je umor izvršil jako divje, po italijanski in krveločno, kajti glava je bila v pomenu besede popolnem razdrobljena. Zatoženca sta si po uboju delila plen v znesku 39 kr. in odšla s kraja njih surovega in žalostnega dejanja. V Postojni so ju žandarmi prijeli.

Pri denašnji obravnavi se zagovarja Ivan Negro s tem, da se je napram Nussdorferju, kateri ga je napadel, le branil. Priznava sicer, da ga je udaril, a ne z železno nego z leseno palico, potem pa s kamenom, kateri je mej

bojem pobral. Odločno taji namen, da bi ga bil hotel usmrtiti. Mošnjček pravi Ivan Negro je ležal na tleh in on nij velel svojemu bratu Ludoviku, naj ga pobere, nego ta, ki je na strani netil ogenj, prišel je nazaj in ga pobral, ter mu vrgel 20 kr., drugo pa obdržal, isto tako govori Ludovik Negro. A preiskava je pokazala da na tistem mestu ta dan in pozneje nij nikdo kuril in izvedenci so odločno dokazali, da le z železnim ročnim nakovalom ne pa z leseno palico ali s kamenom so se mogle prizadeti Nussdorferju take rane, kakor je bilo 17 ran, katere je imel. Izvedenci so tudi izjavili, da je bil Nussdorfer po njegovej postavi in po životu izredno krepak mož, tako da bi bil lahko, ako bi bil le mislil na kak napad, oba ta dva fantalina od sebe odpravil, da je tedaj skoraj gotovo, kar se sklepa tudi po ranah, ki jih je Nussdorfer dobil, da se je umor izvršil od bratov Negrotov zavrato.

Od strani županstva Hrenoviškega, kjer imata zatoženca domovinsko pravico in kjer sta se pogostoma bavila, pove dopis v slovenskem jeziku, da sta oba malo vredna in na slabem glasu pri vseh občanih.

Porotnikom se staviti dve glavni vprašnji, prvo gre na to, ali je Ivan Negro kriv roparskega umora, in drugo ali je Ludovik Negro sokriv. Državnega pravdnika namestnik g. Pajk razvija zatožbo, akoravno zatoženca ne umeta besedice nemški, vendar le samo nemški.

Zagovornik advokat g. Ogrinec reče, da sta zatoženca, njegova klienta, jedino le slovenskega jezika zmožna, hoče govoriti proti državnemu pravdniku slovenski. On nasvetuje, da naj kjer dejanje nij dokazano, porotniki oba zatoženca nekriva spoznajo. Sledil je spet nemški resume prvosednika. Porotniki (načelnik Vaso Petričič) spoznali so enoglasno oba zatoženca kriva, in obsojen je bil Ivan Negro na dvanajst let, Ludovik Negro na štiri leta teške uječe. Pri obeh je je pootstrena vsak mesec z enim postom in 30. oktobra vsako leto z tamnico, samotnim zaporom in trdim ležiščem.

Razne vesti.

* (Grozovit oče.) V Kleinpriznu na Češkem je 17. t. m. neki mlinar po noči umoril svojo ženo, sinka in hčerko potem pa si je še sebi vzel življenje. Mož nij bil siromak a jezen je bil, ker je izgubil več tožeb in zato je uničil vso svojo rodbino in še sebe.

* (Goreče maske.) O tej grozovitej nesreči, katero smo predvčeranjem na kratko omenili, poroča se denes: Učenci akademije v Monakovem so priredili 19. t. m. maskerado. Več učencev je imelo obleko iz samega prediva. V dvorani je bilo sicer prepovedano kaditi, a ta prepoved je več maskar prestopilo in od tod je izviral vsa nesreča. Jeden, ki je smotko pušil, dotaknil se je ž njo neke maske od prediva. Na hip se predivo vname, ogenj se prime druge jednako oblečene maskare, tretje, četrte itd. Strašno je bilo videti, kako so nesrečniki bežali na vse strani in valjali se po tleh, a vse je bilo zastoj. Doslej je za ranami umrlo 7 osob, drugi so pa tako nevarno ožgani, da tudi ne bodo okrevali. A vendar je potem, ko so mrtve in ranjence odnesli iz dvorane, zahtevalo več udeležencev, naj se maskerada nadaljuje!

* (Po nedolžnem obsojena.) V nekej uječi na Poznanskem se je pred kratkim obesil neki človek, ki je bil obsojen na 3 1/2 leta zopora. Predno se je pa obesil, je povedal nekemu drugemu kaznjencu, da je pred štirimi leti ubil gozdarja Pola. Zarad tega uboja pa sta bila tačas v uječo vržena posestnik St. in njegov sin, ker se je sumilo, da sta onadva ubila Pola. Oče St. je mej tem časom v uječi umrl a sin še živi.

Dunajska borza 23. februarja.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	73 gld. 75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	76	" 40
Zlata renta . . .	89	" 65
1860 drž. posojilo . . .	131	" 50
Akcije narodne banke . . .	816	" —
Kreditne akcije . . .	296	" 50
London . . .	117	" 70
Srebro . . .	—	" —
Napol. . .	9	32 1/2
C. kr. cekini . . .	5	55
Državne marke . . .	57	" 40

V najem se daje pod zelo ugodnimi pogoji v najboljšem obrtu stoječa

pekarija

v mestu Brežice (Rann) na Spodnjem Štajerskem. Na dotična vprašanja odgovarja Ign. Linzler, mesar in hišni posestnik v Brežicah. (101—1)

Tržne cene

v Ljubljani 23. februarja t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 43 kr. — rež 6 gld. 50 kr.; — ječmen 4 gld. 87 kr.; — oves 3 gld. 09 kr.; — ajda 5 gld. 34 kr.; — pros 4 gld. 71 kr.; — koruza 5 gld. 70 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 68 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 90 kr.; mast — gld. 76 kr.; — špeh frišen — gld. 64 kr.; špeh povojen — gld. 68 kr.; — jajce po 2 1/2 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine

kilogram 56 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjsko meso 56 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — slame 1 gld. 62 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Posestnik žage in mālina išče za kupčijo z lesom in moko enega neoženjenega

tovariša

(kompanijona)

s 3000 gld., proti dobri pogodbi in zavarovanju. Kapital prinese čistega dobička 30%; natančno se izve pisмено pod napisom: Kompanijon, Ljubljana, poste restante. (102—1)

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žilnih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa čez se rabi, pa mine popolnoma trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stajajočim znamenjem; 1 steklenica 50 kr., pravega prodaja samo (72—6) lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkocija na mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

Najboljše in najuplivišje Norveško

pomuhljevo olje iz kitovih jeter

zoper škroflje, krvico, pljučnico, kašelj itd. itd.,

v sklenicah à 60 kr.,

združeno z železnim jodirom

posebno dobro za one, ki imajo premalo krvi ali ki si imajo kri čistiti

v sklenicah à 1 gld.

prodaje

G. PICCOLI,

lekar „k angelu“,

(490—18) na dunajske cesti v Ljubljani.

Tuji.

22. februarja:

Pri Slonu: Slesinger iz Maribora. — Dietrich iz Vipave. — Ahčin iz Krškega. — Ordak iz Ino-mosta. — Bruner iz Dunaja. — Strupi iz Trnovca. — Pri Malit: Prokurator, Altschul, Pless, Berkawitsch, Schmeikal, Löwenstein iz Dunaja. — Kurka iz Novoga sada. — Struier iz Trbovelj. — Pavlin iz Ljubljane. — Quoika iz Pontafia. — Pri avstrijskem cesarji: Jeruz iz Kamnika. — Gerčar iz Blagovice. — Rainer iz Vevč.

Umetne (640—20)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu v zlatu, vulkanitu ali celulozidu brez bolečin. Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin

s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, v I. nadstropji.

Izvrstno dobro

ptujsko vino

staro in novo

po 11, 12, 14, 16 gld. hektoliter brez posode ponuja

RAJMUND SADNIK

v Ptui.

(90—8)

Nij sleparstvo!

Iz c. k. zastavnice dunajske

rešene

žepne ure

izjemno v ceno, namreč

70 odstotkov pod kupno ceno.

Razne komisijske zaloge ur, od največjih švajcarskih tovarov, se je v c. k. zastavnici zastavilo, a ne rešilo, tedaj so zapadle po javni dražbi prišlo po neverjetno nizke ceni nam v last.

Mi moremo tedaj ure od zlata, srebra in niklja, najboljši švajcarski izdelki, vse s 5letnim poročtvom, samo da dobimo svoj denar, prodajati jih 70 odstotkov pod fabriško ceno, ure so skoraj zastonj.

Vsak človek, naj si je bogat ali ubog, potrebuje vendar uro, ki je čisto najzvestejša prijateljica in spremljevalka skozi celo življenje; tako priliko, prijetno in nigrdar vračajočo se, ima zdaj vsa, da si more preskribeti skoraj zastonj solidno, fino, garantirano in na minute regulirano uro, ker je naše fabriško osebje vse ure še jedenkrat reguliralo. Vsaka ura ima švajcarsko fabriško znamenje.

Poročstvo je tako zagotovljeno, da se s tem javno zavežemo, vsakemu naročniku takoj brez ugovora novce poravnati.

Zapisnik žepnih ur.

1 ura na valjar od teškega srebrnega niklja, fino na trenotek regulirana, gravirana in gvilosirana, z 8 rubinov, s ploščatim steklom, emailirano urno ploščo in posebnim krovom zoper prah, in fina zlata facon-urna verižica, ki je stala preje gld. 12, velja zdaj samo gld. 5.50. —

1 žepna ura na sidro, od teškega srebrnega niklja, fino na trenotek regulirana, gravirana, gvilosirana, s 15 rubinov, s ploščatim steklom, emailirano urno ploščo in kazalom za sekunde, s fino urno facon-verižico od talni-zlata, preje gld. 20, zdaj samo gld. 7. —

Jedna najboljše ur. — 1 remontoir ura, iz najfinejšega double-zlata, brez ključka za navijati na kozici, pod poročtvom ohrani si zmirom zlato barvo, izvrstno na minute regulirana, s dvojnimi krovom, dekorovana email urno ploščo in privilegirano delo, obdarovana izvrstna ura z verižico od talni-zlata, preje gld. 24, zdaj samo gld. 10.20. — Teh ur je malo.

1 srebrna remontoir ura, od pravega 13 lotnega srebra, potrjena od c. k. kovnega urada, navija se na kozici brez ključka, z nasprotnim zopornim in kazalno pripravo, fino s privilegijem, na minuto repasirana, s ploščatim steklom, email urno ploščo in kazalom za sekunde, v notranjem s kristalnim krovom in kolesci od niklja, za vsacega transparentna, najboljše, najcenejša in najelegantnejša ura sveta, preje gld. 30, zdaj samo gld. 14. —

1 srebrna ura na sidro, od pravega 13 lotnega teškega srebra, potrjenega od c. k. kovnega urada, s 15 rubinov, na sekundo repasirana, s ploščatim steklom, email urno ploščo in kazalom za sekunde, preje gld. 24, zdaj poplačena samo gld. 12.50. —

1 ura za gospé, od pravega 14 karat. zlata, potrjenega od c. k. kovnega urada, vrlo fina, elegantna ura z najfinejšo benetčansko facon-verižico za okolo vratu v finem baržunastem etuji; preje gold. 30, zdaj samo gld. 19.50. Tacega še nij bilo.

1 fina zlata remontoir ura, 13 karat., po gld. 40, 50, najfinejša savonette-ure, preje po gld. 100.

Naslov:

Uhren-Ausverkauf

von A. Fraiss,

Rothenthurmstrasse 9, parterre, gegenüber dem erzbischöflichen Palais, WIEN. (599—6)

Svarilo.

V najnovejšem času prikazujejo se sem in tja po Kranjskem agentje, ki ponujajo ponarejene šivalne stroje nevesčakom kot dobro ali celo najboljše blago in to blago tudi prodajo. — Taki stroji niso za trajnost zavolj pomanjkljive konstrukcije in slabega gradiva, iz katerega so storjeni, mora se jih zmirom popravljati ter sploh niso za dobro rabo. — Kdor želi tedaj soliden

originalen stroj

s petletnim poštenim jamstvom, naj se obrne na mojo firmo, ki obstoji na tukajšnjem tržišču že 10 let, ali pa do mojih potujočih pooblaščenih zastopnikov. Originalni šivalni stroji, imejoči ta-le registrovana tvorniška znamenja,

so pa tako izredno po ceni, da bi p. n. kupec ne bil pameten, ako bi si kupaval ponarejenih strojev za isto ali pa še višjo ceno.

Sroji se oddajajo kakor zmirom tudi na obroke po 4 do 5 gld. v meseci.

Popravljajo se šivalni stroji točno in v ceno.

Zastopništvo orig. Singer, Howe in Wheeler & Wilson šivalnih strojev

FRANC DETTER,

(100—1)

v Ljubljani, na mestnem trgu št. 168.